

ex fundo benè culto utilitatem quærere, omnia referre: & ut ille acquiratur, his medijs insistere, ut fundo, ejusq; qualitatibus recte cognitis, aptis organis ejus fecunditas labore debito ad artis præcepta promoveatur, justoq; tempore omnia agantur. Ars igitur agriculturæ si doceatur, nihil debet discenti proponi, nisi quibus medijs ager coli possit commodissimè, ut uberrimum ferat fructum. Artis enim summa est, invenire præcepta ad finem producendum.

37. Quæ methodus in artibus, quibus aliquis effectus intenditur, adhibetur, eadem debetur etiam disciplinis moralibus, quas uno nomine vocamus philosophiam practicam seu civilem. Hanc enim inculcaturi, finem hominis summum, beatitudinem scilicet & felicitatem in vita perfectissima, diligenter inquisitum, ante omnia præmittimus in parte Politicæ fundamentalis, nempe in Ethica, & cognito quoad antenus subjecto, in quod introducenda est, animo puta humano, deinde quomodo, quibusq; medijs illum finem assequi valeat, subjungimus: & virtutibus virum bonum & beatum efficientibus, ordine explicatis, Rempubl. in Politica in suis principijs & speciebus, tanquam subjectum, consideramus, & quo ordine, quaq; forma sit constituenda, conservanda & à morbis liberanda, docemus, & ad hunc finem omnia in tribus illis partibus Politicæ, νομοθετικῆ, βασιλικῆ, δικαστικῆ, dirigimus: qui processus observatur etiam in Oeconomica, cum felicitas in societate domestica quæritur.

38. Et quia Jurisprudentia est particula quædam prudentiæ politicæ, ut quæ τὸ δίκαιον seu facultas juris dicendi informatur, contradistincta τῷ βουλευμένῳ & τῷ περὶ τὰς ἀρχὰς seu prudentiæ consultatoriæ in senatu, & potestati variorum magistratuum in diversis præfecturis, non nisi analytico ordine & ipsa conscribi & proponi potest, ut ante omnia finis Jurisprudentiæ, qui consistit in juris naturalis & positivi interpretatione, inculcetur. Et propterea statim quæritur, quid sit jus & quotuplex. Hinc media conquiruntur, quibus ille finis in societatem humanam, tanquam subjectum jurisprudentiæ, introducatur: & sic de personis primum, earumq; potestate & obligatione, deinde de rebus tam corporalibus, quam incorporalibus, earumq; possessione & dominio, tandem de actionibus, earumq; conditione & judicio agitur: & in his omnibus omnia ad dictum Jurisprudentiæ finem diriguntur, ut jus unicuiq; recte administretur.